

SÖKANDE

Nordea Bank AB, 516406-0120
105 71 Stockholm

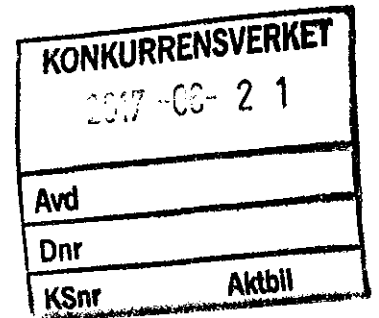
Ombud: Daniel Lidman
Tenders Sverige AB
Nygatan 34
582 19 Linköping

MOTPART

Haparanda stad
953 85 Haparanda

SAKEN

Överprövning av offentlig upphandling enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller Nordea Bank AB:s ansökan om överprövning och förordnar att Haparanda stads upphandling av banktjänster ska göras om.

BAKGRUND

Haparanda Stad genomför en upphandling av benämnd "Banktjänster" och av förfrågningsunderlaget framgår att sista dagen att lämna anbud var den 29 mars 2017.

Förvaltningsrätten meddelade den 29 mars 2017 att Haparanda Stad inte får ingå avtal innan något annat har bestämts.

VAD PARTERNA HAR ANFÖRT

Nordea Bank AB (Nordea)

Nordea ansöker om överprövning och yrkar att upphandlingen ska göras om. Till stöd för sin talan framför Nordea sammanfattningsvis följande.

Upphandlingsdokumenten innehåller ett antal obligatoriska krav avseende service och tillgänglighet under rubrik 8 i Bilaga 2 – kravspecifikation. Bland annat ställs krav på öppettider för support och att en särskild kontaktperson ska erbjudas inom avtalet etc. Syftet med dessa krav är att säkerställa en viss miniminivå på den tjänsteleverans som avtalet avser, dvs den servicenivå som Haparanda Stad anser vara nödvändigt för att få till stånd ett väl fungerande avtal.

Av dokumenten framgår vidare att Haparanda Stad även inkluderat krav på service och tillgänglighet i den tillhörande utvärderingsmodellen genom ett antal viktade tilldelningskriterier. Således ställs dessa krav i två steg, dels som detaljerade minimikrav (obligatoriska krav) vilka anbudsgivarna måste uppfylla för att delta i upphandlingen och dels som tilldelningskriterier (börkrav) i utvärderingen av kvalitet.

Utvärderingsmodellen tar hänsyn till pris och kvalitet och lägst utvärderingspris anses vara det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Utvärderingspriset beräknas enligt följande. Anbudsgivararens offererade priser/år samt prisavdrag för funktion/service med maximalt prisavdrag med 40 procent av Haparanda Stads bedömda årsvolymer om 150 000 kronor, dvs 60 000 kronor.

Utvärderingen av pris beräknas således utifrån anbudsgivarnas offererade priser som multipliceras med Haparanda Stads uppskattade volymer.

Utvärderingen av kvalitet avser funktionalitet och servicenivå vilket, via en procentuell viktningspoäng, renderar i ett prisavdrag som således minskar utvärderingspriset i motsvarande mån. Utvärderingen av kvalitet består av tio funktionalitetskrav som tilldelats en viss vikning mellan 5-20 procent. Haparanda Stad gör sedan en bedömning av anbudsgivarnas svar och tilldelar ett betyg för respektive krav utifrån fyra bedömningsnivåer från inte acceptabelt med 0 procent till utmärkt med 100 procent. Maximalt kan anbudsgivaren alltså erhålla 100 procent i kvalitet, vilket motsvarar ett prisavdrag på 60 000 kronor och cirka 40 procent av det totala utvärderingspriset.

Tre av tilldelningskriterierna i utvärderingen av kvalitet avser service och tillgänglighet, där möjligheterna till lokal representation/närvaro utvärderas. Dessa krav är viktade till 20 procent vardera vilket sammantaget motsvarar 60 procent av den totala utvärderingen av kvalitet. I förhållande till det totala utvärderingspriset kan konstateras att dessa tilldelningskriterier viktas till ungefär 24 procent utifrån Haparanda Stads angivna volymer. Det läggs därmed stor vikt vid lokal representation.

Nordea har under anbudstidens gång ställt ett antal frågor till Haparanda Stad vari man begärt förtydligande om bland annat utvärderingsmodellens utformning. Detta då Nordea anser att ett antal av de tilldelningskriterier (börkrav) som ingår i utvärderingen av kvalitet är oproportionerliga i förhål-

lande till upphandlingsföremålet samtidigt som de inte gäller lika för samtliga anbudsgivare. Nordea har även försökt få Haparanda Stad att förtydliga vad de angivna bedömningsnivåerna innebär och hur dessa kommer att påverka utvärderingen, dvs. vad som särskiljer respektive nivå och vad som krävs för att erhålla respektive prisavdrag. Detta då upphandlingsdokumenten saknar tydlig och transparent information avseende utvärderingens bedömningsnivåer.

Nordea anser att utvärderingsmodellen står i strid med de upphandlingsrättsliga principerna (jmf bl. a. Kammarrätten i Stockholms dom i mål nr. 222-16) där det framgår att utvärderingsmodeller i allmänhet men även tilldelningskriterier (börkrav) i synnerhet måste klara en legalitetsbedömning utifrån huruvida de står i strid med någon av de upphandlingsrättsliga principerna eller inte. Utifrån tvistefrågans natur tillmäts likabehandlings-, icke-diskriminerings- och proportionalitetsprincipen störst betydelse i dessa bedömningar. I praktiken innebär detta att en utvärderingsmodell och dess tillhörande tilldelningskriterier ska vara objektivt utformade, gälla lika för alla anbudsgivare och stå i rimlig proportion i förhållande till upphandlingsföremålet.

Av upphandlingsdokumenten framgår med all tydlighet att Haparanda Stad fäster stor vikt vid anbudsgivarnas möjligheter till lokal representation/närvaro genom etablering på orten. Haparanda Stad har valt att ange dessa krav i två steg, dels som detaljerade minimikrav och dels som viktade tilldelningskrav (börkrav) i utvärderingen av kvalitet. Att först fastställa någon form av minsta acceptabla nivå genom att ange ett antal minimikrav (obligatoriska krav) för att sedan inkludera liknande krav som tilldelningskriterier i utvärderingen innebär inget fel i sak. Däremot ställs stora krav på den upphandlande myndigheten att utforma tilldelningskriterierna så att de ligger inom ramen för vad som anses tillåtet enligt de upphandlingsrättsliga bestämmelserna (jmf. RÅ 2002 ref. 50).

Upphandlingsdokumenten anger ett antal detaljerade obligatoriska krav, vars syfte är att säkerställa en av Haparanda Stads önskad miniminivå avseende service och tillgänglighet, som bland annat innefattar krav på öppettider för support och en särskild kontaktperson ska erbjudas inom avtalet (kravspecifikationens rubrik 8). Nordea anser att dessa obligatoriska krav har direkt koppling till den tjänst som upphandlingen avser, är adekvata för avtalets genomförande och således fullt rimliga att inkludera i en upphandling och i ett framtida avtal. Detta då kraven ligger väl i linje med dagens högst digitaliserade samhälle där det ytterst sällan rör sig om fysiska besök på respektive bankkontor inom dessa avtal. Idag kvarstår de facto ytterst få (om ens något) moment som inte kan hanteras på distans genom alternativa lösningar till ett fysiskt bankkontor.

Nordea anser därför att det med dagens tekniska förutsättningar och vetenskapen om hur dessa avtal genomförs i praktiken, att det torde vara fullt tillräckligt för Haparanda Stad att genom ovan angivna obligatoriska krav säkerställa en väl fungerade service, support och tillgänglighet etc. inom ramen för aktuellt avtal.

Tilldelningskriterierna (börkraven) kan därmed inte anses nödvändiga för att Haparanda Stad ska kunna säkerställa tillgången till adekvat service för de banktjänster som upphandlingen avser. Haparanda Stad lämnar inte heller någon närmare motivering till varför det trots allt vore legitimt att tillmäta lokal representation så stor betydelse i utvärderingen som närmare en fjärdedel av det totala utvärderingspriset. Nordea anser således att anbudsgivare som inte redan är verksamma på orten, däribland Nordea, i praktiken saknar möjlighet att avge ett konkurrenskraftigt anbud i och med den oproportionerliga viktningen. I förhållande till upphandlingsföremålet får de nu aktuella tilldelningskriterierna således anses som oproportionella. Denna åsikt stöds av ovan nämnda mål 2222-16, där det konstateras att proportionalitetsbedömningen innebär att myndigheten inte får ställa större krav på anbudsgi-

varna än vad som behövs och vad som är ändamålsenligt för upphandlingen. Kraven ska därutöver ha ett naturligt samband och stå i proportion till det behov som ska täckas. Nordea anser därför att Haparanda Stad utformat sin utvärderingsmodell på ett sådant sätt att proportionalitetsprincipen träts för när.

Enligt upphandlingsdokumenten beräknas avtalets omfattning (värde) uppgå till ungefär 150 000 kr per år. I förhållande till avtalets ringa omfattning torde således den årliga kostnaden för en centralt belägen lokal för en potentiell anbudsgivare uppgå till en betydande andel av upphandlingens beräknade värde. Om man dessutom även tar hänsyn till eventuella etableringskostnader som skulle belasta en anbudsgivare som inte redan är verksam på orten torde utvärderingsmodellen medföra en direkt konkurrensbegränsande och utestängande effekt då anbudsgivare som inte redan är verksamma på orten saknar möjlighet att avge ett konkurrenskraftigt anbud. Då anbudsgivarna således inte konkurrerar på lika villkor medför detta en påtaglig risk att potentiella anbudsgivare avstår från att lämna anbud.

Då utvärderingsmodellen med all tydlighet premierar anbudsgivare som redan är verksamma på orten anser Nordea att även principen om icke-diskriminering träts för när.

Nordea anser inte heller att upphandlingsdokumenten med tillräcklig tydlighet redogör för hur utvärderingen av kvalitet kommer att genomföras i praktiken. Av Kammarrätten i Jönköpings dom i mål nr 3037-16 framgår att den upphandlande myndigheten måste lämna så mycket information om hur utvärderingen ska gå till att anbudsgivare kan förutse vad som de facto kommer att tillmätas betydelse. Därutöver ställs tydliga krav på att eventuella bedömningsnivåer specificeras på ett tillräckligt öppet sätt att en anbudsgivare på förhand kan utläsa vad som krävs för att uppnå en viss poäng/bedömning. Dessa ställningstaganden bör tolkas mot bakgrund av att

utvärderingsmodeller som innefattar någon form av bedömning utifrån anbudsgivares svar i praktiken alltid innehåller ett visst mått av subjektivitet från upphandlande myndighets sida. För att undvika denna problematik ställs således stora krav på att upphandlingsdokumenten innehåller tydlig och transparent vägledning utifrån vilka grunder bedömningen kommer att göras.

Nordea anser att upphandlingsdokumenten i förevarande upphandling saknar tydlig specificering av vad som skiljer de aktuella bedömningsnivåerna åt samt vilka parametrar Haparanda Stad kommer att tillmäta betydelse i sin bedömning av anbudsgivarnas svar i bilaga 3. Haparanda Stad har därmed möjlighet att utifrån godtyckliga grunder tilldela anbudsgivarna en viss bedömning i utvärderingsfasen – en fri prövningsrätt. Upphandlingsdokumenten brister i transparens.

Nordea har med anledning av det bristfälliga upphandlingsunderlaget inte kunnat producera ett konkurrenskraftigt anbud och har därför motvilligt avstått från att lämna anbud. Om förfrågningsunderlaget hade varit korrekt utformat kan det inte uteslutas att Nordea hade kunnat komma in med det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Nordea är därför lidit eller riskerat att lida skada.

Haparanda Stad

Haparanda Stad anser att ansökan om överprövning ska avslås och framför sammanfattningsvis följande.

Haparanda Stad har inte – såsom Nordea gör gällande – ”fäst stor vikt vid anbudsgivarens möjligheter till lokal representation/närvaro genom etablering på orten” Det finns i upphandlingen inget obligatoriskt ställt krav om

lokal närvaro, däremot har Haparanda Stad tagit hänsyn till dessa aspekter i form av bör-krav.

Förfrågningsunderlaget är enligt Haparanda Stads mening öppet och tydligt. De obligatoriska kraven och tilldelningskriterierna är tydligt redovisade. Redogörelse om hur utvärderingen kommer att ske framgår också tydligt, dvs. vilken vikt som läggs på pris respektive funktionalitet och servicenivå. I bilaga 3 – gällande funktionalitet och servicenivå – beskrivs bör-kraven och det som tillmäts betydelse tydligt. För varje bör-krav finns även beskrivet fyra olika bedömningsnivåer, dvs. vilka betyg som används och vilket prisavdrag detta maximalt kan ge.

Det stämmer inte – såsom Nordea gör gällande – att de tre första bör-kraven i bilaga 3 är godtyckliga och ger Haparanda Stad fri prövningsrätt. Kriterierna är beskrivna på ett tillräckligt tydligt sätt gällande det Haparanda Stad värdesätter hos sin leverantör för banktjänster. Vad gäller bör-kraven är det krav som Haparanda stad tillmäter betydelse och anser är rimliga krav för ett mervärde. Haparanda Stad har lämnat fritt för anbudsgivare att lämna förslag på hur man avser lösa bör-kraven.

Aktuella bör-krav utgör knappt en fjärdedel av den totala vikten av de tilldelningskriterier anbudsgivaren kan uppnå. För maximalt prisavdrag måste ett anbud uppnå högsta möjliga betyg ”Utmärkt” för varje kriterium. Anbudsgivare som inte når upp till bedömningen utmärkt kan även få poäng i fallande skala och inte nödvändigtvis noll poäng, vilket ytterligare skulle minska dessa bör-kravs vikt mellan olika anbudsgivare. Haparanda Stad har förtydligat begreppet ”lokal” på begäran med att detta avses en ”kontaktperson verksam på orten (Haparanda)”. Detta utan att mer i detalj styra anbudsgivarens anbuds innehåll.

Anbudsgivare kan ta med alla omständigheter i beaktande i sina anbud och till exempel lägga ett anbud med ett konkurrenskraftigt pris och vinna, oaktat de tre bör-kraven. Priset är viktat högre än service och funktionalitet.

Det föreligger vidare ingen ”fri prövningsrätt” för Haparanda Stad. Bedömningsnivåerna är tillräckligt transparenta. När det gäller tjänsteupphandlingar med bör-krav är det mycket svårt – om inte omöjligt – att undvika en viss subjektivitet. Det är så att säga ”inneboende” i begreppet kvalitet. De fyra angivna stegen är nog transparenta för att ge anbudsgivare tillräcklig information så att de kan lämna konkurrenskraftiga anbud och även för att Haparanda Stad ska få bästa möjliga konkurrenssituation i aktuell marknad om banktjänster.

En mer detaljstyrd utvärderingsmodell har inte ansetts nödvändig eller ens möjlig att skapa. Haparanda Stad har haft som avsikt att skapa en modell som ger anbudsgivaren frihet att utforma det mest fördelaktiga anbudet för Staden. Den aktuella utvärderingsmodellen är tillräckligt transparent.

De eventuella brister i eller frågetecken kring förfrågningsunderlaget som Nordea anför är inte av sådan betydelse att Nordea på grund av dessa lidit eller riskerat att lida skada.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

Vilka bestämmelser ska tillämpas?

Lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU) har upphävts och en ny lag (2016:1145) om offentlig upphandling har trätt i kraft den 1 januari 2017. Enligt övergångsbestämmelserna till den nya lagen (prop. 2015/16:195 s. 918) bör de nya bestämmelserna gälla för upphandlingar som påbörjats efter ikraftträdandet.

I förarbetena till den nya lagen (ovan nämnd) framförs bl. a. följande:

- ”Av HFD 2013 ref. 31 framgår att den tidpunkt när en upphandling har påbörjats sammanfaller med tidpunkten för när en upphandlande myndighets beslut kan bli föremål för överprövning. Av EU-domstolens dom Stadt Halle och RPL Lochau, C-26/03, EU:C:2005:5, framgår att denna tidpunkt inträffar när det stadium har passerats då rent interna överväganden och förberedelser görs inom en myndighet inför en upphandling. Ett upphandlingsförfarande får därmed anses ha påbörjats när den upphandlande myndigheten eller enheten beslutat att inleda ett upphandlingsförfarande och detta beslut kommit till kännedom utåt genom att myndigheten eller enheten tagit någon form av extern kontakt i syfte att anskaffa det som beslutet avser.”

Av sammanträdesprotokoll den 21 november 2016 framgår bl. a. att Kommunstyrelsens arbetsutskott i Haparanda Stad beslutade att ge ekonomikontoret samt upphandlingssamordnare i uppdrag att ta fram ett förfrågningsunderlag och därefter återkomma till arbetsutskottet. Därefter framgår i *meddelande om upphandling* upphandlingen om banktjänster är annonserad den 1 mars 2017.

Förvaltningsrätten konstaterar dock att Kommunstyrelsens beslut endast utgör interna förberedelser inför en upphandling och ett upphandlingsförfarande kan inte anses påbörjat. Beslutet kan därmed heller inte bli föremål för överprövning enligt LOU, vilket även det är en indikation på att upphandlingsförfarandet inte kan anses påbörjat (jmf Kammarrätten i Sundsvalls beslut den 11 augusti 2015 i mål nummer 1229-15).

Däremot anser förvaltningsrätten att Haparanda Stad vid tidpunkten för annonseringen av upphandlingen den 1 mars 2017 tagit sådan extern och utåt-riktad kontakt som innebär att upphandlingsförfarandet påbörjats. Upphandlingen kunde vidare efter denna tidpunkt bli föremål för överprövning enligt de upphandlingsrättsliga lagarna.

Haparanda Stads upphandling gällande banktjänster i nu aktuellt mål har således påbörjats efter ikraftträdandet av de nya bestämmelserna varför lag (2016:1145) om offentlig upphandling är tillämplig.

Står kravet om lokal representation i strid med principerna i LOU?

Förvaltningsrätten konstaterar att det är den upphandlande myndigheten som avgör vad den önskar att upphandla. Den har därför stor frihet att ställa upp de krav som den anser att leverantören ska uppfylla. Kraven får dock inte stå i strid med principerna i 4 kap. 1 § LOU.

Proportionalitetsprincipen innebär bl. a. att krav som ställs i förfrågningsunderlaget ska stå i proportion till det behov som ska täckas och till de mål som eftersträvas. Det innebär att kraven ska vara adekvata och relevanta och inte gå utöver vad som rimligen bör krävas av den som vill lämna anbud.

Nordea har gjort gällande att Haparanda Stad lagt oproportionerligt stor vikt vid lokal representation samt att utvärderingsmodellen premierar anbudsgivare som redan är verksamma på orten. De anser att de eventuella etableringskostnader som skulle kunna komma att belasta en anbudsgivare som inte redan är verksam på orten är konkurrenshämmande och strider mot icke-diskriminerings-principen.

Enligt vad som framkommit är målet med den aktuella upphandlingen att tillgodose Haparanda Stads och underliggande koncernbolag Haparanda Värmeverk, Stiftelsen Haparanda Bostäder samt Bottenvikens reningsverks behov av banktjänster och förbetalda kort.

De tre aktuella bör-kraven gällande service har i bilaga 3 gällande funktionalitet och servicenivå ställts enligt följande:

- ”Anbudsgivaren bör erbjuda lokal kontaktperson (med namngiven ersättare) som kan hjälpa till med information, teknisk support, in- & utbetalningar, vägledning vid anskaffande av kortläsare/swish/e-legitimation & annan problemlösning som uppstår i samband med användande av banktjänster. Kommunen ser stort mervärde med lokal kontaktperson för support till kommunens verksamheter. Beskriv bankens lösning & vilka resurser som erbjuds.”
- ”Anbudsgivaren bör erbjuda lokal kontaktperson som för rådgivning & support vid placering av överlikviditet, derivathantering, upplåning etc. Kommunen ser stort mervärde med lokalt team för support till kommunens verksamheter. Beskriv bankens lösning & vilka resurser som erbjuds.”
- ”Beskriv hur stadens kontanter (SEK samt Euro) kan hanteras. Kommunen ser stort mervärde med lokalt bankkontor/person för hantering av kontanter & support till kommunens verksamhet.”

Haparanda Stad har i bilagan angett att anbudsgivaren maximalt kan uppnå ett prisavdrag om totalt 60 000 kronor (gällande funktionalitet/service), dvs 40 procent av upphandlingens totala värde om 150 000 kronor. Haparanda Stad har viktat de tre aktuella bör-kraven med 20 procent vardera med maximalt prisavdrag om 12 000 kronor per krav, således 36 000 kronor totalt.

Viktningen av de aktuella bör-kraven uppgår således till 25 procent av det totala värdet av viktningsskriterierna. Haparanda Stad har således gett kriterierna om lokal representation en relativt stor betydelse. Nordea har framfört att tydlig specificering av vad som skiljer de olika bedömningskriterierna åt samt vilka parametrar Haparanda Stad kommer att tillmäta betydelse i sin bedömning saknas. Haparanda Stad har å sin sida svarat att anbudsgivare som inte når upp till bedömningen *utmärkt* även kan få poäng i fallande skala och inte nödvändigtvis noll poäng.

Som framgår av kriterierna läggs stor vikt vid lokal representation och det anges inte på vilket sätt eller ens om andra lösningar är aktuella för Haparanda Stad. Även förvaltningsrätten anser att tydlig specificering av vad som

skiljer de olika bedömningskriterierna åt samt vilka parametrar Haparanda Stad kommer att tillmäta betydelse i sin bedömning saknas. Domstolen anser att det torde vara omöjligt för anbudsgivare att förutse vad som kommer att tillmätas betydelse vid utvärderingen. Förfarandet strider därför mot de upphandlingsrättsliga principerna i LOU.

Såvitt domstolen kan bedöma har Haparanda Stad inte heller gett någon beskrivning till varför lokal representation, av Haparanda Stad benämnd ”kontaktperson verksam på orten (Haparanda)” har en koppling eller är adekvat till behovet av det som upphandlas.

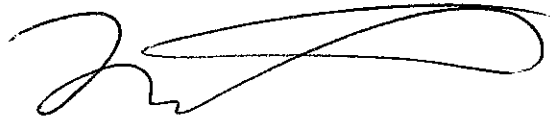
Förvaltningsrätten anser därför att det aktuella kravet om lokal representation inte kan sägas ha en tydlig och adekvat koppling till upphandlingsföremålet och går utöver vad som kan krävas av den som vill lämna anbud på banktjänster. Den önskade tjänsten av bankservice bör vara möjlig att tillhandahålla utan kravet om lokal representation.

Förvaltningsrätten gör därför bedömningen att det aktuella kravet är oproportionerligt i förhållande till vad man vill uppnå med upphandlingen. Kravet står följaktligen i strid med principerna i 4 kap. 1 § LOU. Nordea får anses ha lidit skada på grund av felet. Grund för ingripande enligt 20 kap. 6 § LOU föreligger.

Förvaltningsrätten upphäver det interimistiska beslutet av den 29 mars 2017.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i formulär DV 3109/1 C LOU (se bilaga).

Jonas Hägerlind
rådman

Carola Andersson har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Om Ni vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska Ni skriva till Kammarrätten i Sundsvall.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.